

סנהדרין ט

עניין: ניטפל לעושי מצוה – סיום

משנה הלכות חלק יא סי' תמט

אחדשה"מ. ודבר ספיקתו צמי שצא לסיום מסכת ולא למד עמהם אי יכול לומר הדרן עלך עם המסיימים.

ולפענ"ד הנה באמת כי קשה להשיב בדברים כאלו שאין להם מקור בש"ס ופוסקים וההדרן בכלל הוא דבר שאינו מצוה בש"ס, עיין צס' הזכות לאחי הרמ"א ז"ל מה שפי' צוה ונצטין בכל הש"ס ומ"מ כיון שכבר צא לידי נראה דיכול לומר עמהם שהרי הצא לסיום הרי הוא נטפל לעושי מצוה עכ"פ והרי אמר רבי עקיבא לא צא שלישי אלא להחמיר עליו לעשות דינו כיוצא באלו א"כ ענש הכתוב את הנוטפל לעוצרי עבירה כעוצרי עבירה על אחת כמה וכמה שישלם שכר את הניטפל לעושה מצוה כעושה מצוה (עיין סנהדרין ט' ומכות ה' ע"ב) וא"כ הרי גם הוא בכלל הלומדים הוא כיון שהוא נטפל לעושה מצוה. ונראה דמה"ט נוסח התפלה בלשון רבים הדרן עלך והדרך עלן אכולנה וכיון שאינו אלא תפלה בלי שמות יכולין לומר כולם ואולי אדרבה מי שלא למד צריך יותר להתפלל שהקב"ה יאיר עיניו שילמוד.

נפש חיה לר"ר מרגליות או"ח סי' תקנא

בגמ' מופיע ס' ע"א לשורא פורתא וכו', ואפי' כשאין הוא הלומד מלמד דאמר אביי תיתי לי דכי חזינא לורבא מרבנן דשלים מסכתא עבדנא יומא טבא לרבנן שבת קייט רע"א הרי כי הו"ל יומא כד שלים חזרי' מסכתא, וזה המקור לאשר נהגו רבים וכן שלימים להמנות לחבורת ש"ס ועושים סעודה לגמרה של תורה אפי"פ שאין אחד הגומר דהנה אמרו בשבת ל"ב ע"ב זה אינו יכול וזה אינו יכול שניהם מייצגים הרי דנקראת הפעולה בשלימות על שם כל אחד לפי שגם חזירו אינו יכול לגמור פעולה זו בלעדו וריב הרמזים בה' נזקי ממון פ"י היה שור של שני שותפים שהרג כל אחד מהם משלם כופר שלם שכל אחד מהם לריך כפרה גמורה אי"כ כ"ש במדה טובה שנחשב לכל אחד כאלו השלים התורה ואחד המרבה במסכתות ואחד הממעיט שניהם חלק כחלק להם בסיום הש"ס כדן שותפין המצוה בחיוב ס' קע"ו ספ' ה', ובסיום הש"ס בקלוז וידיעשוב שצטירנו בי"א תמוז הארכתו בשלוב הסיום שלא חזא הקציה כלי מחזיק צרכה כ"א השלום ש"ס להם התחברות ועי"ז נחשב כאלו כל אחד גמר כל הש"ס ועתיד הקציה להנחיל לכל לדיק ולדיק ש"י עולמות, שפירקי גמרא שסדרו רבינא ורב אשי הן ש"י וכל אחד מהמשתתפים נחשב לו לנדיק כאלו גמר בעלמו כל הש"י פרקים, ויעוין בפ"י הרי משקל לתור"פ קדושים שהביא פה"פ והקילותה היא תשיחך ממדרש ויכלו כשאדם למד איזה מסכת ונסתלק ולא סיים המסכת לעתיד לבא מקילה אותו ואומרת לו בכאן עמדת ועמה תסיים.

מרגליות הים

ד. עאכ"ב שישראל שבר הנטפל לעושי מצוה בעושי מצוה. בס' נפש חיה סי' תקנ"א הבאתי מדרוש לסיום הש"ס בחבורה שחלקו לימוד מסכתות בין החברים ואמרתי שנחשב לכל אחד מהנמנים כאלו הוא בעצמו השלים הכל, ומשמע מכאן שאפילו אם יש די שיוכלו לגמור בלעדו עכ"ז כל הנטפל לעושי מצוה יחשב לו כאלו עשה בשלימותה.